„'K HEB U LIEF, MIJN NEDERLAND!"

We hebben het dikwijls gezongen, wij allen: „'k Heb u lief, mijn Nederland!" En we hebben misschien nooit geweten, hoe diep die liefde zat, als juist nu. Vaderlandsliefde! Wat is ze? Vanwaar komt ze? Is ze ons ingeschapen? Is ze een gevolg van traditie en opvoeding? IJdele vraag! Ze is er en blijft er. —

Wat hebben wij lief in ons Vaderland? Het kleine plekje, waar we geboren werden en opgroeiden?

Men zou het zeggen, als we den man van Terschelling hooren zingen:

O, Skilge, min landje,
Wa hab ik di jeaf,
Al wa di net priset,
Di fin mi toch deaf.
Dan slut ik min earen,
Of, geet it te bont,
Dan kan ik net swije,
Mar straf se terstont.

Of als ge den Limburger hoort jubelen:

Waar in 't bronsgroen eikenhout,
't Nachtegaaltje zingt,
Over 't malsche korenveld,
't Lied des leeuwriks klinkt;
Waar de hoorn des herders schalt
Langs der beekjes boord:
Daar is mijn vaderland,
Limburgs dierbaar oord!

En zoo kunt ge de andere provincies doorgaan; overal klinkt op de een of andere wijze de lof van het kleine, intieme plekje grond, dat men kent als geen ander plekje. Ook niet al is dit een plekje van het eigen Vaderland.

Doch er zijn ook andere liederen, die dieper graven. Die de taak in het heden en de liefde tot die taak doen rusten in 't verleden. Ik citeer het veel minder bekende Limburgsche vaandellied:

Limburgs mannen, Christus' vazallen!
Zingt van den ouden, gezegenden grond.
Zingt van uw land dat aan God mocht gevallen,
Die er als wakers Zijn heiligen zond.
Bouwden de vaderen machtige kerken,
Eerend hun grond als dier heiligen graf,
Ons daar de wake, het weren, het werken:
Houdt van de tijden Gods vijanden af!
Wilt u ten strijde nu blijde bereiden,
Vecht nu voor God om den wordenden dag.
Sterkt u ten strijd en verovert de tijden:
Christus de Koning! Het kruis onze vlag!

Hier niet slechts een verder teruggaan in de geschiedenis, doch ook het besef, dat we het Vaderland hebben te verdedigen tegen hen, die ons van God willen losrukken. Tegen den geest van leugen en afval.

Nog eens: wat hebben wij lief in ons Vaderland? De een zal zeggen: „De wijde uitgestrektheid van strand en zee." De ander: „De rust van de donkere bosschen en van de stille heide." Een derde: „De bedrijvigheid op den akker. Het stoere werk van den landman." Men kan zich in een bepaalde streek van het eigen Vaderland niet recht thuis voelen, omdat de geaardheid van het landschap en van de menschen er niet strookt met de onze. Maar toch, het is alles: het Vaderland.

Mag ik zeggen, wat ik voor mij het sterkst zie als de algemeene eigenschap van den Nederlander? Een eigenschap, die wel zeer sterk samenhangt met het land, dat zijn vaderland is? Het is de wil om er te komen en om er te blijven, die zich in de besten van ons volk altijd weer openbaart. „Ons daar de wake, het weren, het werken," zooals het vaandellied het uitdrukt. Die wil om er te komen en om er te blijven, zie ik overal. Ik vind die in onze groote droogleggingen van vroeger en van nu. In de Haarlemmermeer evengoed als in de Wieringermeer en het groote werk van den afsluitdijk. Ja, eigenlijk in het kleinste dijkje van ons land, dat diende om het land aan de zee te ontrukken en om dat eenmaal verkregen land te behouden. Ik zie het in het werk op de zware klei en in de ontginningen op de hei. Ik zie het in scheepvaart en industrie. De wil om een plaats te

Amsterdamsche poort te Haarlem — Schilderachtig oud-Nederland

https://achterderug.nl

winnen onder de zon. Maar ook de wil om die plaats te behouden. We weten, als Nederlanders, wat het is: te moeten vechten om te behouden. Blijft niet het water, behalve onze grootste vriend, ook immer onze grootste vijand? Waren de omstandigheden niet vaak ook ons tegen en dreigden ze, wat gegroeid was tot een groot nationaal bedrijf, te ontwortelen en onvruchtbaar te maken, omdat er geen plaats scheen te zijn voor onze producten? En vonden en zochten niet steeds weer de bedrijfsleiders naar nieuwe mogelijkheden, als de oude afgesloten bleken? Uit zelfbehoud, o zeker, maar toch ook uit liefde tot het Vaderland, dat zijn plaats op aarde moest behouden! Iets van de taaiheid van den zwaren grond, die zich niet zoo maar in een ommezien bewerken laat, doch die de stoere inspanning ook beloont met veel vrucht, — iets van die taaiheid en vasthoudendheid is den Nederlander in het bloed gevaren. En omdat dit zoo is — omdat onze beste eigenschappen verband houden met onzen grond — daarom ook heb ik u lief, mijn Nederland.

Die liefde openbaart zich in het Nederlandsche vers, we zagen het reeds. Heb ik het mis, als ik meen, dat die liefde zich de laatste jaren ook sterker openbaart in ons proza? In den streekroman, waarvan de literatuur juist de laatste jaren waardevolle voorbeelden te zien geeft?
Wellicht ontmoet ik meer tegenspraak als ik beweer, dat die liefde zich ook openbaart in den familieroman. Althans in de beste van deze soort. Men is over het geheel nog al geneigd, deze soort romans bekrompenheid en burgerlijkheid te verwijten. En niet altijd ten onrechte. Onze Hollandsche huiselijkheid kan van een benepen knusheid worden, die voor het werkelijk groote geen oog heeft. Doch het blijft toch tegelijk onze kracht, dat we een huiselijk volk zijn. Dat ons gezinsleven bloeit. Dat het gezin nog steeds een kern vormt in het volksleven, al is het helaas niet altijd een gave kern. En de kunstenaar, die dit begrijpt en die de werkelijke waarde van het gezin weet te teekenen in zijn werk, die toont ook hiermee te belijden: „'k Heb u lief, mijn Nederland!"

En niet het minst openbaart deze liefde zich in eerbied voor onze schoone moedertaal.
Wij, Nederlanders, staan er voor bekend, dat we gemakkelijk vreemde talen leeren. We moeten ze wel kennen, als we in wat grooteren kring ons werk vinden, want onze liefde tot ons land mag ons niet doen voorbijzien, dat het een klein land is. We zouden zeer zeker gevaar loopen, bekrompen te worden, als we geen kennis konden nemen van wat andere volken denken en doen. Doch in dit gemakkelijk aanleeren van vreemde talen schuilt ook een gevaar. We komen er zoo licht toe, slordig om te gaan met onze moedertaal. We zondigen hier soms, zonder dat we er zelf erg in hebben. Ieder, die gewend is veel te lezen en veel te schrijven, zal dit erkennen. Doch juist daarom rust op ons de plicht, er naar te trachten, onze moedertaal zoo zuiver mogelijk te schrijven. Om de schoonheid ervan zoo goed mogelijk tot haar recht te doen komen. Om voor vreemde insluipsels, die zoo licht burgerrecht verkrijgen, te waken. Op allen, die, op welke wijze dan ook, aan ons volk leiding hebben te geven, rust deze taak. Doch dit wil niet zeggen, dat de meer eenvoudigen hier geen roeping hebben. Ik begon dit artikel met het aanhalen van eenige verzen. Het waren er maar een paar. Ik zou er veel meer hebben kunnen geven. Maar nu kom ik met een vraag speciaal tot de moeders: worden in uw gezin deze en andere vaderlandsche liederen nog gekend en gezongen? Of worden ze dood gezwegen, omdat in uw gezin het lied zwijgt?
Moeders in het algemeen hebben zooveel invloed, ook waar het gaat om de liefde tot de eigen taal. We zien dit overal, waar de vrouw zich van dezen haar invloed bewust is geworden. Maar als we invloed hebben beteekent dit ook, dat we een taak hebben. Laten we dan, als Nederlandsche vrouwen, onze liefde tot ons land ook toonen in onze liefde tot de taal van dat land! Laten we het blijven zingen en blijven meenen: „'k Heb u lief, mijn Nederland!"

J. M. W.-W.

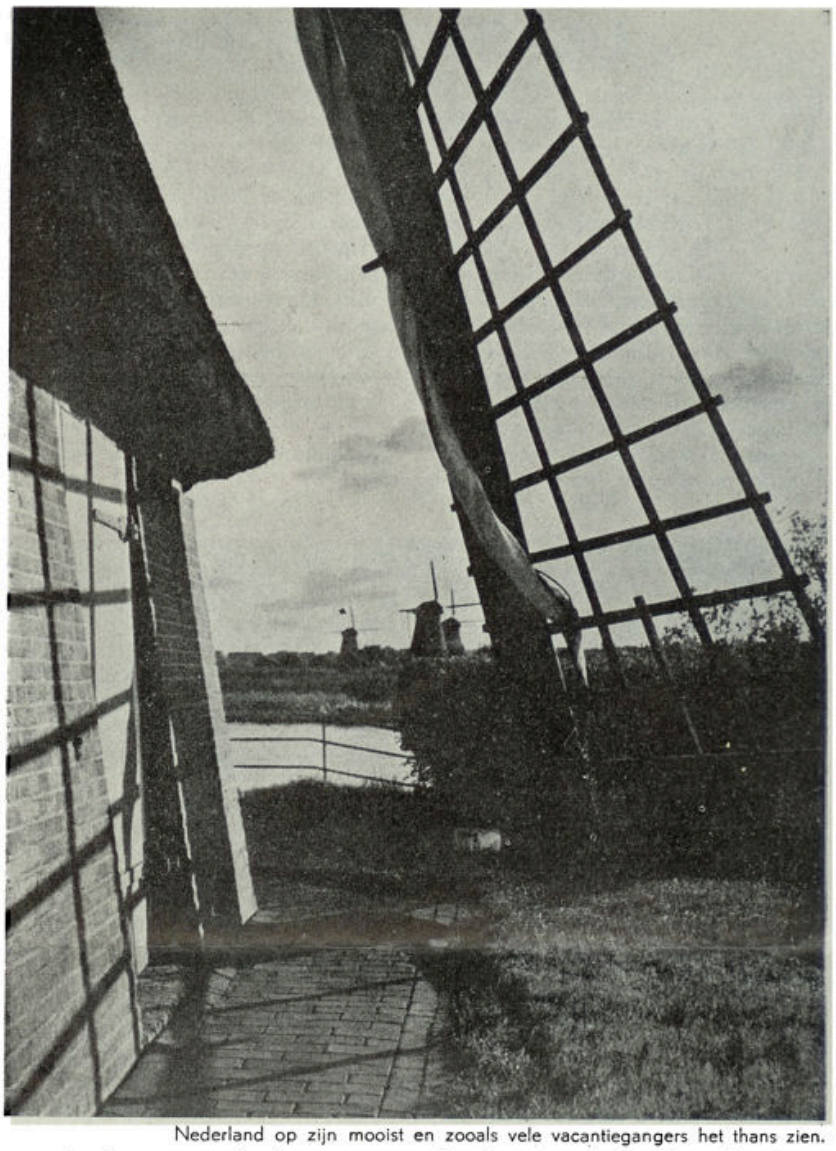

Nederland op zijn mooist en zooals vele vacantiegangers het thans zien.